

Edytowalne
wzory
dostępne
online

METODYKA SPORZĄDZANIA UMÓW GOSPODARCZYCH

Aleksandra Cempura, Anna Kasolik

EDYTOWALNE WZORY
DOSTĘPNE ONLINE

 Wolters Kluwer

WYDANIE **6**

Przeczytaj fragment

3.4. Strony umowy

3.4.1. Osoba fizyczna

Każda osoba fizyczna ma **zdolność prawną**, tj. jest podmiotem praw i może zaciągać zobowiązania. Czym innym jest zdolność do czynności prawnych. Konstruując projekt umowy, należy zbadać, czy strona umowy będąca osobą fizyczną ma pełną zdolność do czynności prawnych, czy np. nie powinien działać za nią przedstawiciel ustawowy, opiekun lub kurator.

Należy pamiętać, że osoba fizyczna może mieć pełną zdolność do czynności prawnych albo nie mieć w ogóle zdolności do czynności prawnych bądź mieć ograniczoną zdolność do czynności prawnych.

W przypadku osób z **ograniczoną zdolnością do czynności prawnych** czynności zobowiązujące i rozporządzające dla swej ważności wymagają zgody przedstawiciela ustawowego (**art. 17 k.c.**).

W przypadku zawarcia umowy z osobą, która nie może dokonać takiej czynności bez zgody przedstawiciela ustawowego, czynność będzie miała charakter tzw. czynności kulejącej (*negotium claudicans*). Druga strona umowy w takim wypadku powinna

wyznaczyć **przedstawicielowi ustawowemu termin do potwierdzenia dokonanej czynności**, z zastrzeżeniem że staje się wolna po jego upływie (**art. 18 k.c.**).

Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może także sama potwierdzić umowę po uzyskaniu pełnej zdolności do czynności prawnych (**art. 18 § 2 k.c.**). Należy pamiętać, iż brak potwierdzenia powoduje nieważność czynności (umowy).

3.4.1.1. Indywidualizacja osoby fizycznej

W umowie należy jak najdokładniej wskazać osobę, która jest stroną umowy. Oprócz imienia i nazwiska należy podać inne elementy indywidualizujące osobę, takie jak imiona rodziców, nr dowodu osobistego, nr PESEL, nr NIP.

W umowie należy także podać **miejsce zamieszkania stron umowy**, co może okazać się istotne przy wyznaczaniu właściwości sądowej w przypadku sporu wynikłego na tle wykonywania umowy.

Zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu (**art. 25 k.c.**), należy jednak zadbać o to, aby w umowie znalazł się dokładny adres zamieszkania kontrahenta.

PRAKTYCZNA UWAGA

Szczególną uwagę warto zwrócić na to, aby w umowie znalazły się numery **NIP lub PESEL** kontrahentów, albowiem w przypadku składania pozwu w postępowaniu elektronicznym wymagane jest podanie tych elementów (PESEL lub NIP) w odniesieniu zarówno do powoda, jak i pozwanego.

3.4.1.2. Konsumenci

Zgodnie z **art. 22¹ k.c.** konsument to osoba fizyczna dokonująca z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. O przyznaniu danej osobie statusu konsumenta decyduje moment zawarcia umowy.

Należy pamiętać, iż za konsumenta można uznać wyłącznie osobę fizyczną. Konsumentem nie może być ani osoba prawna, ani ułamna osoba prawna.

W przypadku umów zawieranych z konsumentami zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego – **art. 384 § 2, art. 385¹–385³, art. 385⁵, art. 449¹ § 1 k.c.** Należy także pamiętać o regulacjach pozakodeksowych, a mianowicie:

- 1) **ustawie z 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów** (Dz.U. z 2019 r. poz. 369 ze zm.);
- 2) **ustawie z 12.05.2011 r. o kredycie konsumenckim** (Dz.U. z 2019 r. poz. 1083);
- 3) **ustawie z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta** (Dz.U. z 2019 r. poz. 134 ze zm.).

Orzecznictwo

Status osoby fizycznej jako konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c. powinien być oceniany na chwilę dokonywania czynności prawnej. Zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej lub zawodowej nie oznacza, że osoba fizyczna powinna być uważana za konsumenta, gdy w chwili dokonywania czynności prawnej statusu takiego nie miała.

Wyrok SA w Gdańsku z 9.02.2012 r., V ACa 96/12, LEX nr 1212466

Ochroną prawną według przepisów tzw. konsumenckich – zarówno wobec norm krajowych, jak i europejskich – objęty jest konsument dokonujący czynności w celu, generalnie ujmując, niekomercyjnym, definiowanym w sposób negatywny, jako pozostający poza lub niezwiązany bezpośrednio z konkretną działalnością gospodarczą.

Wyrok SA w Warszawie z 2.09.2010 r., I ACa 514/10, LEX nr 1120143

3.4.1.3. Przedsiębiorcy

Konstruując umowę, której stroną ma być przedsiębiorca, należy pamiętać, że pojęcie to w prawie polskim nie jest jednolite.

Zgodnie z **art. 43¹ k.c.** przedsiębiorcą jest **osoba fizyczna, osoba prawna** i jednostka organizacyjna, o której mowa w **art. 33¹ § 1 k.c.**, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.

Definicje przedsiębiorcy znajdują się także między innymi w:

- **ustawie z 6.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców** (Dz.U. z 2019 r. poz. 1292 ze zm.), zgodnie z którą przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Przedsiębiorcami są także wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej (art. 4 ust. 1 i 2 u.p.p.);
- **ustawie z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe** (Dz.U. z 2019 r. poz. 498 ze zm.), zgodnie z którą przedsiębiorcą jest przedsiębiorca w rozumieniu **art. 43¹ k.c.** (**art. 5 pr. up.**);
- **ustawie z 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji** (Dz.U. z 2019 r. poz. 1010 ze zm.), zgodnie z którą przedsiębiorcami są osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, które

- prowadząc, chociażby ubocznie, działalność zarobkową lub zawodową – uczestnicząc w działalności gospodarczej (**art. 2 u.z.n.k.**);
- **ustawie z 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów** (Dz.U. z 2019 r. poz. 369 ze zm.) (**art. 4 pkt 1 u.o.k.k.**).

Należy także pamiętać, iż zgodnie z **art. 4 ust. 2 u.p.p.** za przedsiębiorców uważa się również **wspólników spółki cywilnej** w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Za przedsiębiorcę nie może być uznawana sama spółka. Dlatego też w umowie należy zawsze podać jako stronę kontraktu wspólników spółki cywilnej, a nie spółkę.

Np. Przykład postanowień umownych

Umowę zawierają:

_____ [imię i nazwisko], zam. _____ legitymujący się dowodem osobistym _____, NIP _____, REGON _____,

_____ [imię i nazwisko], zam. _____ legitymujący się dowodem osobistym _____, NIP _____, REGON _____,

Prowadzący działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej _____ s.c., w dalszej części umowy zwani Zamawiającym.

W kontraktach handlowych, w których po obu stronach występują przedsiębiorcy, obowiązuje wiele reguł odmiennych od tych w obrocie powszechnym, np.:

- możliwość **modyfikującego przyjęcia oferty** (**art. 68¹ k.c.**);
- możliwość **milczącego przyjęcia oferty** między przedsiębiorcami pozostającymi w stałych stosunkach gospodarczych (**art. 68² k.c.**);
- **wyłączenie rygoru ad probationem** (**art. 74 § 4 k.c.**);
- prawo do stosowania **pisma potwierdzającego zawarcie umowy** (**art. 77¹ k.c.**).

ΔΔ Orzecznictwo

Wyeliminowanie spółki cywilnej z kręgu przedsiębiorców i przypisanie tego przymiotu poszczególnym jej wspólnikom (po 1.01.2001 r.) spowodowało, że w zakresie obowiązywania przepisów o ewidencji działalności gospodarczej każdy ze wspólników spółki cywilnej samodzielnie wykonuje obowiązek wpisu do rejestru przedsiębiorców (ewidencji działalności gospodarczej). Każdy z nich musi zatem we wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej podać własne oznaczenie przedsiębiorcy (art. 7b ust. 2 pkt 1 ustawy z 19.11.1999 r. – Prawo działalności gospodarczej, Dz.U. Nr 101, poz. 1178 ze zm. – przepis uchylony; obecnie obowiązują w tym zakresie art. 23–39 u.s.d.g.).

Skoro przedsiębiorcą nie jest spółka cywilna, lecz jej wspólnicy, niedopuszczalne staje się objęcie jednym wpisem wszystkich wspólników spółki cywilnej, albowiem każdy z nich musi samodzielnie wykonać obowiązek wpisu do ewidencji działalności

gospodarczej, podając w odrębnych wnioskach własne oznaczenie przedsiębiorcy. Każda więc osoba fizyczna – zarówno prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą w pełni samodzielnie, jak i będąca współnikiem spółki cywilnej – powinna działać pod własną firmą (art. 43² § 1 k.c.), której elementy określa art. 43⁴ k.c.

Skoro bowiem spółka cywilna nie ma w obowiązującym stanie prawnym statusu przedsiębiorcy odrębnego od jej współników (art. 4 ust. 2 u.s.d.g.), nie może działać pod firmą, gdyż przymiot ten przysługuje wyłącznie przedsiębiorcy (art. 43² § 1 k.c.) i podlega ujawnieniu we właściwym rejestrze (art. 43² § 2 k.c.).

Wyrok WSA we Wrocławiu z 8.07.2009 r., III SA/Wr 53/09, LEX nr 556643

Na płaszczyźnie podatkowej spółka cywilna ma status samodzielnego podatnika. Spółka cywilna ma własną identyfikację podatkową i funkcjonuje jako podatnik podatku VAT, toteż spółka cywilna jako podatnik dokonuje zgłoszenia identyfikacyjnego oraz aktualizacyjnego. Jednocześnie brak jest w przepisach prawnych – zarówno podatkowych, jak i pozostałych – regulacji kształtujących nazwę spółki cywilnej. Nieokreśloność prawna nazwy spółki cywilnej nie uprawnia jednak do przyjęcia domniemania jej kształtowania według statusu podmiotów tworzących spółkę cywilną, to nie osoby fizyczne bowiem wchodzące w skład spółki cywilnej mają jako podatnicy dokonać zgłoszenia identyfikacyjnego lub aktualizacyjnego, lecz sama spółka cywilna.

Wyrok NSA z 14.09.2010 r., I FSK 1443/09, LEX nr 786038

PRAKTYCZNE UWAGI

- Spółka cywilna **nie jest przedsiębiorcą** w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego. Tym samym obligatoryjne reguły firmowania przedsiębiorców nie obejmują spółki cywilnej.

- Na płaszczyźnie podatkowej spółka cywilna **ma status samodzielnego podatnika**. Spółka cywilna ma własną **identyfikację podatkową** oraz funkcjonuje jako **podatnik VAT** i to spółka cywilna jako podatnik dokonuje zgłoszenia identyfikacyjnego oraz aktualizacyjnego.

3.4.1.4. Firma jako oznaczenie przedsiębiorcy

W umowie należy w sposób poprawny oznaczyć przedsiębiorcę. Oznaczeniem indywidualizującym przedsiębiorcę, pod którym ma on obowiązek działać w obrocie, jest **firma (art. 43² § 1 k.c.)**. W orzecznictwie wskazuje się, że firma jest dobrem intelektualnym niejednokrotnie o znacznej wartości majątkowej, któremu ustawodawca przyznaje ochronę. Ma ona charakter prawa podmiotowego bezwzględnie, skutecznego *erga omnes*, przysługującego przedsiębiorcy (wyrok SA w Katowicach z 4.11.2004 r., I ACa 560/04, OSA 2006/7, poz. 25).

Należy pamiętać, że firma jest wyłącznie oznaczeniem przedsiębiorcy (podmiotu), a nie samego przedsiębiorstwa. Tak rozumianą firmę (nazwę) ma każdy przedsiębiorca:

- w przypadku **osób fizycznych** – firmę stanowi **imię i nazwisko** osoby;
- w przypadku **osób prawnych** – firmę stanowi **nazwa** osoby prawnej.

Przepisy dopuszczają włączenie do **firmy osoby fizycznej pseudonimu** lub określeń wskazujących na **przedmiot działalności przedsiębiorcy**, miejsce jej prowadzenia oraz innych określeń dowolnie obranych.

W przypadku **nazwy osoby prawnej** nazwa ta powinna zawierać określenie formy prawnej osoby prawnej, które może być podane w skrócie, a ponadto może wskazywać na przedmiot działalności, siedzibę tej osoby oraz inne określenia dowolnie obrane. Zgodnie z przepisami firma osoby prawnej może ponadto zawierać nazwisko lub pseudonim osoby fizycznej, jeżeli służy to ukazaniu związków tej osoby z powstaniem lub działalnością przedsiębiorcy. **Firma oddziału osoby prawnej** powinna zawierać pełną nazwę tej osoby oraz określenie „oddział” ze wskazaniem miejscowości, w której oddział ma siedzibę.

Przykłady

Adam Król prowadzący działalność gospodarczą pod firmą „Adam Król DSK Leasing”.

Magnum Wrocław sp. z o.o.

KGMW Polska sp. z o.o. sp.k. (spółka komandytowa, której jedynym komplementariuszem jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością).

PMK ODNOWA S.A. Oddział w Suwałkach.

Warto także zwrócić uwagę, iż **spółka cywilna** niemająca statusu przedsiębiorcy nie może posługiwać się firmą. Występuje jednak w obrocie pod nazwą, która nie korzysta z ochrony prawa firmowego. W Kodeksie cywilnym nie uregulowano zasad obierania nazwy spółki cywilnej. Nazwa spółki cywilnej nie jest nigdzie rejestrowana (tak w wyroku SN z 5.03.2010 r., IV CSK 371/09, LEX nr 811872).

W przypadku **spółki jawnej** – zgodnie z **art. 24 k.s.h.** – firma spółki powinna zawierać nazwiska lub firmy (nazwy) wszystkich wspólników albo nazwisko albo firmę (nazwę) jednego albo kilku wspólników oraz dodatkowe oznaczenie „spółka jawna”. Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu „sp.j.”

W przypadku **spółki partnerskiej** – zgodnie z **art. 90 k.s.h.** – firma spółki powinna zawierać nazwisko co najmniej jednego partnera, dodatkowe oznaczenie „i partner” bądź „i partnerzy” albo „spółka partnerska” oraz określenie wolnego zawodu wykonywanego w spółce. Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu „sp.p.” ...

METODYKA SPORZĄDZANIA UMÓW GOSPODARCZYCH

Aleksandra Cempura, Anna Kasolik

EDYTOWALNE WZORY
DOSTĘPNE ONLINE

WYDANIE **6**

 Wolters Kluwer

Zamów w Profinfo.pl →